2020. február 13., csütörtök

P9_TA(2020)0036

A Guineai Köztársaság, különösen a tiltakozók elleni erőszak

Az Európai Parlament 2020. február 13-i állásfoglalása a Guineai Köztársaságról, nevezetesen a tüntetők elleni erőszakról (2020/2551(RSP))

(2021/C 294/07)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a Guineai Köztársaságról szóló korábbi állásfoglalásaira,

— tekintettel az Egyesült Nemzetek Szervezete, az Európai Unió, valamint az Egyesült Államok és Franciaország Guineai Köztársaságban található nagykövetségeinek 2019. november 5-i közös nyilatkozatára,

— tekintettel a Nyugat-afrikai Államok Gazdasági Közössége (ECOWAS) Bizottságának a Conakryban történt incidenseket követő, 2019. november 4-i közleményére,

— tekintettel az Emberi Jogok és a Népek Jogai Afrikai Bizottságának a guineai köztársaságbeli tüntetések elfojtásáról szóló, 2019. november 9-i sajtóközleményére,

— tekintettel az ENSZ Emberi Jogi Tanácsa időszakos egyetemes emberi jogi helyzetértékeléssel foglalkozó munkacsoportjának 2020. január 20. és 31. között tartott, harmincötödik ülésszakára,

— tekintettel az 1966-ban elfogadott Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányára (ICCPR),

— tekintettel az egyrészről az afrikai, karibi és csendes-óceáni államok, másrészről az Európai Közösség és tagállamai között Cotonouban aláírt partnerségi megállapodásra (a Cotonoui Megállapodás),

— tekintettel az emberek és népek jogairól szóló afrikai chartára, amelyet 1981. június 27-én fogadtak el, és amely 1986. október 21-én lépett hatályba,

— tekintettel a Guineai Köztársaság alkotmányára, amelyet 2010. április 19-én az Átmeneti Nemzeti Tanács hagyott jóvá, és amelyet 2010. május 7-én fogadtak el,

— tekintettel az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára,

— tekintettel az Európai Fejlesztési Alap 2015 és 2020 közötti időszakra vonatkozó, 11. nemzeti indikatív programjára, amely pénzeszközöket különít el a Guineai Köztársaság számára,

— tekintettel eljárási szabályzata 144. cikkének (5) bekezdésére és 132. cikkének (4) bekezdésére,

A. mivel Alpha Condé elnök 2010-es megválasztása és 2015-ös újraválasztása óta van hatalmon a Guineai Köztársaságban; mivel 2019 október közepe óta elsősorban a Nemzeti Front az Alkotmány Védeleméért (FNDC) szervezésében tömegtüntetésekre került sor az országban, mivel az ellenzék attól tart, hogy Condé elnök kísérletet tesz alkotmányos hatáskörének kiterjesztésére; mivel a Guineai Köztársaság alkotmánya az elnöki hivatali időt két ciklusra korlátozza; mivel Condé elnök második hivatali ideje 2020 végén lejár;

B. mivel az éveken át tartó katonai uralom után Condé 2010-es elnökké választása első lépés volt a demokratikus reformok és az átláthatóság felé; mivel Condé elnököt korrupcióval és a politikai szabadság korlátozásával vádolják; mivel a kizárólag az elnöki hivatali idő meghosszabbítását célzó és az Alpha Condé hatalomban maradását lehetővé tevő alkotmányos reform erőszakhoz vezet;

C. mivel Condé elnök a közelmúltban arra is törekedett, hogy a Guineai Köztársaság alkotmánybíróságának és választási bizottságának befolyásolásával elhárítsa az általa kívánt reform előtt álló intézményi akadályokat; mivel 2018 márciusában az alkotmánybíróság elnökét, Kéléfa Sallt eltávolították hivatalából; mivel Cheick Sako igazságügyi miniszter lemondott a harmadik elnöki ciklust lehetővé tevő alkotmánymódosításokkal szembeni tiltakozásul;

2020. február 13., csütörtök

D. mivel a hatalmon lévő párt, a Guineai Népi Tömörülés nem rendelkezik az alkotmánymódosításhoz szükséges kétharmados parlamenti többséggel; mivel egy alkotmánymódosításról tartott népszavazással megkerülnék a Guineai Köztársaság parlamentjét;

E. mivel 2019. december 19-én Condé elnök bejelentette, hogy az alkotmányos reformról 2020. március 1-jén népszavazást kíván tartani; mivel az eredetileg 2020. február 16-ra tervezett parlamenti választásokat elhalasztották, és a népszavazás napjával azonos napon fogják megtartani; mivel a javasolt új alkotmány az elnöki hivatali idő ötről hat évre történő meghosszabbítását tartalmazza, és az elnök hivatali idejét két ciklusra korlátozza; mivel várhatóan Condé elnök az alkotmánymódosítást arra fogja felhasználni, hogy az elnök hivatali idejét egy harmadik ciklusra is kiterjessze;

F. mivel az ellenzéki pártokat, a civil társadalmi szervezeteket és a szakszervezeteket tömörítő szövetség, a Nemzeti Front az Alkotmány Védelméért (FNDC) alkotmánymódosítás elleni tiltakozásokat tartott és sztrájkokat is tervez; mivel az FNDC legalább hét tagját 2019. október 12. és november 28. között letartóztatták és azzal a váddal vonták büntetőeljárás alá, hogy az új alkotmánytervezet elleni tiltakozásra való felhívásaik olyan cselekményeknek vagy fellépéseknek minősülnek, amelyek a közrendet megzavarhatják és a közbiztonságra nézve veszélyt jelenthetnek, ám végül a nemzetközi nyomás hatására felmentették őket;

G. mivel a helyzet rendkívül feszült az országban, teli súlyos politikai feszültségekkel és erőszakos tiltakozások kirobbanásával; mivel a kormány keményen reagált ezekre a tiltakozásokra, és a rendőrség túlzott, indokolatlan és jogellenes erőt alkalmazott a tüntetőkkel szemben, és az emberi jogi szervezetek barikádokról, lövöldözésekről és könnygáz használatáról számoltak be, elsősorban a fővárosban, Conakryban és az ellenzék északi fellegvárának számító Mamouban; mivel a wanindarai rendőrség a tüntetők által dobált kövekkel szemben saját védelmében emberi pajzsként állítólag egy nőt használt;

H. mivel Fodé Oussou Fofana, a Guineai Köztársaság legfőbb ellenzéki pártjának, a Demokratikus Erők Szövetségének alelnöke „alkotmányos államcsínnyel” és „csalással” vádolta meg az elnököt; mivel az ellenzéki pártok ígéretet tettek arra, hogy tiltakozásul bojkottálják a parlamenti választásokat;

I. mivel mind az ECOWAS, mind az Emberi Jogok és a Népek Jogainak Afrikai Bizottsága is felszólított a tüntetők alapvető jogainak tiszteletben tartására, valamint arra, hogy a biztonsági erők javítsanak a tüntetések irányításán;

J. mivel az ENSZ Emberi Jogi Bizottsága megállapította, hogy a 2019. október 14–15-én Conakryban kezdődött tiltakozások során a biztonsági erők „nem feleltek meg az erőszak alkalmazására vonatkozó nemzetközi normáknak és előírásoknak”; mivel az e tüntetések során meggyilkolt tüntetők temetését további erőszakos cselekedetek és halálesetek kísérték;

K. mivel a Guineai Köztársaság a 2019. évi globális sajtószabadsági index szerint 180 ország közül a 101. helyen áll; mivel 2015 óta legalább 20 újságírót idéztek be, tartottak fogva vagy emeltek ellenük vádat; mivel a tiltakozások 2019 októberi kezdete óta újságírókat, emberijog-védőket és civil társadalmi aktivistákat tartóztattak le, köztük Abdourahmane Sanoh-t (az FNDC koordinátorát), akit ezt követően szabadon bocsátottak, míg másokat még mindig fogva tartanak és erőszaknak vannak kitéve; mivel a tiltakozások során legalább 28 polgári személyt és egy csendőrt öltek meg; mivel az emberi jogi szervezetek becslései szerint 2015 óta legalább 70 tüntetőt és járókelőt öltek meg, köztük Amadou Boukariou Baldét, akit a Labéi Egyetemen a 2019 májusában tartott tüntetések során a rendőrök halálra vertek;

L. mivel számos helyi nem kormányzati szervezet elítélte a Guineai Köztársaságban uralkodó börtönkörülményeket, elsősorban „a túlzsúfoltság, az élelmezés és a táplálkozás terén tapasztalható súlyos hiányosságokat, valamint a fogvatartottak többségének nyújtott képzés hiányát” (a Human Rights Watch jelentése szerint); mivel ezek a körülmények az egész országban aggodalomra adnak okot, de különösen súlyosak a conakryi központi börtönben;

M. mivel a Guineai Köztársaság Afrika egyik legszegényebb országa, amely – annak ellenére, hogy a Boke körüli bányákban található a világ legnagyobb bauxittartaléka – hosszú ideje szenved a rossz gazdaságirányítás és a korrupció következményeitől; mivel a 12,5 milliós lakosság kétharmada szegénységben él, és 2013 és 2016 között az ebolaválság jelentősen meggyengítette az ország gazdaságát; mivel a lakosság több mint 60 %-át kitevő 25 év alatti fiatalokat, fokozottan sújtja a munkanélküliség;

N. mivel a kormány és az ellenzéki pártok közötti konfrontációt súlyosbító alkotmányreformmal szembeni tiltakozások jelenlegi kontextusában az OGDH (a Guineai Köztársaság emberi jogi és állampolgári jogi szervezete) elítélte az emberi jogok ismételt megsértését a Guineai Köztársaságban; mivel ezek a jogsértések a középületek és közlétesítmények tönkretételéhez, etnikai ellentétek szítására irányuló kísérletekhez és a magántulajdonból történő kényszer-kilakoltatásokhoz vezettek; mivel 2019 februárja és májusa között a Guineai Köztársaság kormánya Conakry környékéről több mint 20 000 embert erőszakkal kilakoltatott, hogy földet biztosítson a kormányzat minisztériumai, külföldi nagykövetségek, vállalkozások és egyéb közberuházási projektek számára;

O. mivel 2014 és 2020 között az Európai Unió 244 000 000 EUR összegű támogatást nyújtott a Guineai Köztársaságnak az EFA (Európai Fejlesztési Alap) 11. nemzeti indikatív programján keresztül, amelynek homlokterében az intézményi reform és a közigazgatás korszerűsítése, a városi szennyvízelvezetés, az egészségügy, a közúti szállítás és a nemzeti programengedélyező tisztviselő támogatása állt;

1. sajnálatát fejezi ki a Guineai Köztársaságban uralkodó erőszak miatt; határozottan elítéli a gyülekezési szabadság és a szólásszabadság megsértését, valamint az erőszakos cselekményeket, a gyilkosságokat és az emberi jogok egyéb megsértését; felszólít arra, hogy a kormányzati erők haladéktalanul tanúsítsanak önmérsékletet, és hogy a legitim, békés tiltakozásokra megfélemlítés nélkül kerüljön sor;

2. felszólítja a Guineai Köztársaság kormányát, hogy kezdeményezzen azonnali, átlátható, pártatlan és független vizsgálatot a tüntetők halála és sérülése, valamint a bűnüldöző szervek által állítólagosan alkalmazott túlzott erőszak vagy egyéb emberi jogi jogsértések ügyében, és kéri, hogy a felelősök, a rendőrség és a biztonsági erők körében is, legyenek felelősségre vonva és ne részesüljenek büntetlenségben; emlékezteti a Guineai Köztársaság kormányát, hogy a korrupció elleni küzdelmet és a büntetlenség felszámolását is prioritásként kell kezelni;

3. mélységes sajnálatát fejezi ki az ország alkotmányos rendelkezéseinek az elnöki hivatali időre vonatkozó korlátozások tekintetében történő megváltoztatására irányuló tervek miatt; határozottan megismétli, hogy a működő demokráciának magában kell foglalnia a jogállamiság és az összes alkotmányos rendelkezés tiszteletben tartását, beleértve adott esetben az elnöki megbízatások korlátozását is; felhívja a Guineai Köztársaság elnökét, hogy tartsa tiszteletben a Guineai Köztársaság alkotmányát, különösen annak 27. cikkét;

4. felszólít a nemzetközi normák, valamint a Guineai Köztársaság által ratifikált ENSZ-szerződések és -egyezmények által garantált, a tüntetéshez, a gyülekezéshez, az egyesüléshez és a véleménynyilvánításhoz való jog tiszteletben tartására; felszólítja a Guineai Köztársaság kormányát, hogy hozzon sürgős intézkedéseket a szabad és békés tüntetéshez való jog tiszteletben tartásának biztosítása érdekében, valamint teremtsen zaklatástól, erőszaktól és megfélemlítéstől mentes, biztonságos környezetet és segítse elő az ellenzékkel folytatott párbeszédet;

5. sürgeti az összes érintett felet, hogy akadályozzák meg a feszültség és az erőszak további fokozódását; felszólítja a Guineai Köztársaság kormányát, valamint az ellenzéki csoportokat és a civil társadalmat, hogy tanúsítsanak önmérsékletet és mutassanak felelősséget, valamint kezdjenek konstruktív párbeszédet a tartós, konszenzuson alapuló és békés megoldás elérése érdekében; felhívja az EU-t, hogy folytassa a civil társadalom szerepének megerősítésére irányuló erőfeszítéseit, és ösztönözze a nem állami szereplőket az aktív szerepvállalásra;

6. sürgeti a Guineai Köztársaság kormányát annak biztosítására, hogy a parlamenti és elnökválasztások átláthatók, hitelesek és szabadok legyenek és azokat megfelelő időben megtartsák az ellenzéki pártok teljes körű részvételével, többek között lehetővé téve számukra a nyilvántartásba vételt, a kampány lefolytatását, a médiához való hozzáférést és a gyülekezési szabadságot;

7. emlékeztet egy autonóm nemzeti választási bizottság fontosságára, amely a kormánytól és bármely politikai párttól függetlenül működik; sürgeti a Guineai Köztársaság kormányát és Condé elnököt annak biztosítására, hogy a Guineai Köztársaságban működő független nemzeti választási bizottság (CENI) teljesen átlátható módon, a hatalmon lévő politikusok vagy pártok általi befolyástól, megfélemlítéstől és kényszerítéstől mentesen működhessen;

8. sürgeti a Guineai Köztársaság hatóságait, hogy teljes mértékben tartsák tiszteletben a polgári és politikai jogokkal kapcsolatos valamennyi hazai és nemzetközi kötelezettséget, beleértve a szólásszabadsághoz, a gyülekezési és egyesülési szabadsághoz, a kínzástól, a rossz bánásmódtól és az önkényes fogva tartástól való mentességhez való jogot, valamint a tisztességes eljáráshoz való jogot; hangsúlyozza, hogy a válság bárminemű politikai megoldásának középpontjában az emberi jogok tiszteletben tartásának kell állnia;

9. felhívja a Guineai Köztársaság hatóságait, hogy a nemzetközi normákkal összhangban folytassanak nyomozást és indítsanak büntetőeljárást a biztonsági erők azon tagjaival szemben, akik esetében bizonyított a múltbeli és jelenlegi visszaélésekért való büntetőjogi felelősség;

10. emlékeztet arra, hogy egy virágzó civil társadalom, amely félelem, megfélemlítés és erőszak nélkül képes működni, a demokrácia megszilárdításának szükséges előfeltétele; sürgeti a kormányt és a biztonsági erőket annak biztosítására – többek között az erőszak nyilvános gyűléseken való alkalmazásáról szóló jogszabályok felülvizsgálata révén –, hogy a nem kormányzati szervezetek és a civil társadalom képviselői biztonságuk szempontjából kedvező környezetben tudjanak működni;

2020. február 13., csütörtök

11. hangsúlyozza egy pluralista, független és szabad, a demokrácia szolgálatában álló médiakörnyezet biztosításának és előmozdításának fontosságát; sürgeti a Guineai Köztársaság hatóságait, hogy haladéktalanul vessenek véget az újságírók zaklatásának és megfélemlítésének, többek között vessenek véget a médiaengedélyek önkényes felfüggesztésének, és tartsák tiszteletben az országban dolgozó újságírók és emberi jogi jogvédők egyéni jogait, valamint garantálják biztonságukat, amikor az országban uralkodó politikai és emberi jogi helyzetről tudósítanak vagy követik azt nyomon;

12. határozottan bírálja Abdourahmane Sanoh és más ellenzéki és civil társadalmi vezetők bebörtönzését; felszólít az országban bebörtönzött politikai foglyok azonnali szabadon bocsátására, valamint a fogvatartottakkal szembeni rossz bánásmódra vonatkozó, széles körben elterjedt állítások kivizsgálására;

13. felhívja a Guineai Köztársaság hatóságait, hogy állítsák le a lakosság földjükről vagy ingatlanjukból történő további kilakoltatását mindaddig, amíg nem tudják garantálni a lakosok jogainak tiszteletben tartását, beleértve a megfelelő értesítést, valamint a kilakoltatást megelőző kártérítést és áttelepítést; hangsúlyozza, hogy megfelelő kártérítést kell nyújtani minden olyan, erőszakkal kilakoltatott személynek, aki még nem részesült ilyen kártérítésben;

14. emlékeztet annak fontosságára, hogy a Guineai Köztársaság együttműködjön a regionális partnerekkel a demokrácia, a fejlődés és a biztonság közös megerősítése érdekében; sürgeti a Guineai Köztársaság hatóságait, hogy szorosan működjenek együtt a regionális szervezetekkel, többek között az ECOWAS-szal az alapvető szabadságok helyreállítása, a tüntetések során elkövetett emberi jogi visszaélések teljes körű kivizsgálása és a békés demokratikus átmenet megvalósítása érdekében; emlékeztet arra, hogy a jelenlegi válságra csak a kormány és az ellenzéki csoportok közötti nyílt és hozzáférhető, Guineán belül folytatott párbeszéd keretében lehet megoldást találni; emlékeztet továbbá arra, hogy az ECOWAS és a Guineai Köztársasággal szomszédos országok létfontosságú szerepet játszhatnak a Guineán belül folytatott párbeszéd előmozdításában és folyamatosságának biztosításában; felszólítja Guinea kormányát és az ECOWAS-t, hogy szorosan működjenek együtt annak biztosítása érdekében, hogy a 2020-as választások békésen menjenek végbe és reprezentatívak legyenek; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy kövessék nyomon a Guineai Köztársaság 2020 januári egyetemes időszakos felülvizsgálatában megfogalmazott ajánlásokat, különös tekintettel az élethez, a testi épséghez, a véleménynyilvánítás szabadságához és a békés gyülekezés szabadságához való jogra, valamint az erőszak alkalmazására és a büntetlenségre; sürgeti a Guineai Köztársaság hatóságait, hogy érdemben vegyenek részt az ENSZ Emberi Jogi Tanácsának soron következő egyetemes időszakos emberi jogi felülvizsgálatában, többek között teljes körű hozzáférést biztosítva a helyszínen az ENSZ számára, és maradéktalanul végrehajtva a munkacsoport ezt követő ajánlásait;

15. sürgeti az Európai Uniót, hogy szorosan kövesse nyomon a Guineai Köztársaságban kialakult helyzetet, és vonja felelősségre a kormányt a nemzetközi emberi jogi jogszabályok és megállapodások – különösen a Cotonoui Megállapodás 8., 9. és 96. cikke – megsértésének eseteiért;

16. felhívja az Európai Bizottság alelnökét/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjét és az Európai Külügyi Szolgálatot (EKSZ), hogy tartsák fenn a politikai párbeszédet, beleértve a Cotonoui Megállapodás 8. cikke keretében folytatott párbeszédet is, azzal a céllal, hogy gyorsan csökkentsék az országban tapasztalható feszültségeket, és felkérés esetén segítsék a békés választások előkészítését, beleértve a közvetítést, valamint a választások előtti és utáni erőszak elleni küzdelmet célzó intézkedéseket; felhívja továbbá az alelnököt/főképviselőt és az EKSZ-t, hogy működjenek együtt a Guineai Köztársaság hatóságaival, az ECOWAS-szal, az ENSZ Guineai Köztársaságban működő Emberi Jogi Hivatalával, az Emberi Jogok és a Népek Jogainak Afrikai Bizottságával, valamint a főtitkárnak a Nyugat-afrikai térségért és a Száhel-övezetért felelős különleges képviselőjével a jelenlegi politikai válság megoldására irányuló közös stratégia kialakítása érdekében;

17. üdvözli, hogy az 11. EFA a jogállamiság Guineai Köztársaságban történő támogatására helyezi a hangsúlyt; sürgeti a Bizottságot és az EKSZ-t, hogy továbbra is támogassa a civil társadalom és a független állami intézmények megerősítését;

18. felhívja az Európai Unió Guineai Köztársaságba delegált küldöttségét, hogy folyamatosan kövesse nyomon az ország független civil társadalmának helyzetét, figyelje meg a politikai foglyok tárgyalásait, és a Guineai Köztársaság hatóságaival folytatott párbeszéd keretében továbbra is foglalkozzon az ország emberi jogi helyzetével; felhívja a Bizottságot, hogy szorosan kövesse nyomon a Guineai Köztársaságban kialakult helyzetet, és rendszeresen tegyen jelentést a Parlamentnek;

19. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, a Guineai Köztársaság elnökének és parlamentjének, az ECOWAS-nak, az AKCS–EU Közös Parlamenti Közgyűlésnek, valamint az Afrikai Uniónak és intézményeinek.